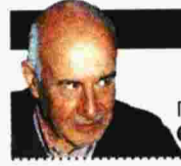

«Το άλλο μου ολόκληρο», συνθεμένο με ημερολογιακή μορφή, ξεκινάει τον Οκτώβριο του 2014, μήνα αποτέφρωσης του αγαπημένου νεκρού στη Βουλγαρία

Ένας «ολόκληρος» θάνατος

ΓΡΑΦΕΙ Ο ΘΑΝΑΣΗΣ Θ. ΝΙΑΡΧΟΣ

Αξίζει τον κόπο να προσέξει κανείς πως όλα τα μυθιστορήματα, οι νουβέλες, τα διηγήματα, τα αφηγηματικά εν γένει κείμενα, με μια πρόθεση λογοτεχνική, οπουδήποτε κι αν τοποθετούνται αξιολογικά, συμπίπτουν αδιαμφισβήτητα σε ένα σημείο: Σε περίπτωση που ο συγγραφέας διαπραγματεύεται την αρρώστια και τον θάνατο ενός αγαπημένου του προσώπου ή ενός ήρωά του, ακόμα και του ίδιου του τού εαυτού, οι κοινοί τόποι συνυπάρχουν, άλλοτε ισοπόσως και άλλοτε όχι, με παρατηρήσεις τόσο οξείες και με περιστατικά διατυπωμένα με έναν τόσο πρωτότυπο τρόπο, που θα έλεγες ότι η αρρώστια και ο θάνατος δεν έχουν αγγίξει τόσο συγκλονιστικά κανέναν άλλο στον κόσμο.

Δεν αποτελεί εξαίρεση, αντίθετα επιβεβαιώνει τον κανόνα αυτό η Τασούλα Επτακοίλη με το βιβλίο της «Το άλλο μου ολόκληρο», που πιστώνεται με μια επιπλέον συγκινητική πρόθεση: Να γνωρίσουν όσο γίνεται περισσότεροι τον σύντροφό της που έφυγε, στις συγκεκριμένες του ιδιότητες, με όνομα, τρόπο σκέψης, ενδιαφέροντα, χάρες. Κάτι που σε ένα καθαρόαιμο λογοτεχνικό κείμενο θα λειτουργούσε μάλλον απωθητικά, ενώ σήμερα, αποφεύγοντας η Επτακοίλη να δώσει οποιοδήποτε χαρακτηρισμό στο βιβλίο της (λόγου χάριν νουβέλα ή αφήγημα), το διαβάσεις ως μια αμιγή μαρτυρία, με διευρυμένα όμως τα όρια του έκτακτου αλλά και παρεξηγημένου αυτού λογοτεχνικού είδους.

Συνθεμένο «Το άλλο μου ολόκληρο» με ημερολογιακή μορφή – ξεκινώντας τον Οκτώβριο του 2014, μήνα αποτέφρωσης του αγαπημένου νεκρού στη Βουλγαρία και φτάνοντας τον Οκτώβριο του 2015, ενώ συμπληρώνεται ένας χρόνος από τον θάνατό του –, έχει το πλεονέκτημα να παρακολουθείς σε χρόνο ενεστώτα ό,τι έχει αμετάκλητα συντελεστεί. Σάμπως η επαναβίωση μιας οδύνης που ουδέποτε έπαψε να υπάρχει απερίτμητη, συμπαγής και απόλυτη, να δημιουργεί τις προϋποθέσεις για μια προοπτική που θα κάνει να αποκαλυφθεί ως ελπιδοφόρα άγνωστο το αποτρόπαια γνωστό. Σάμπως η αντίστροφη μέτρηση να μην είχε αρχίσει ενώ εξελίσσονταν τα γεγονότα που οδήγησαν στο αναπόφευκτο τέλος, αλλά αρχίζει από τη στιγμή που τα γεγονότα ανασυντίθενται με μύριες όσες εκδοχές μέσα στον άνθρωπο που τα θυμάται.

Μετεωριζόμενη η Επτακοίλη σε όλες τις σελίδες του βιβλίου της ανάμεσα στους στίχους του Σαλβατόρε Κουαζιμόντο «Αυτή την ώρα που πονώ, πρέπει να εννοηθεί ο πόνος μου» και του Λάμπρου Πορφύρα, από το «Lacrimae Rerum», «Το σπιτάκι

μας εστοίχειωσεν / από την ομορφιά σου τη θλιμμένη / στον τοίχο, στον καθρέφτη, στα εικονίσματα / από την ομορφιά σου κάτι μένει», τελικά φαίνεται την Επτακοίλη να την κερδίζει η ίδια η ζωή. Αφού η ζωή για τον μεγάλο πόνο δείχνει να κρατά τους λογαριασμούς πάντα ανοιχτούς, ενώ η ποίηση μπορεί και να απελπίζει με την προοπτική ότι ενδέχεται να ξεχάσεις. Βέβαια δεν παύει να αναρωτιέται κανείς πως είναι δυνατόν όταν η μόνη «αιωνιότητα» που βιώνουν οι άνθρωποι είναι η καθημερινότητα,

Διαβάσεις το βιβλίο ως μια αμιγή μαρτυρία, με διευρυμένα όμως τα όρια του έκτακτου αλλά και παρεξηγημένου αυτού λογοτεχνικού είδους

να φαντάζονται ότι θα μπορούσε να συνεχιστεί επ' άπειρον, να μη διακοπεί ποτέ. Μπορεί να την έχει υμνήσει ο Λουί Αραγκόν με τους στίχους «Πες μου για τα πιο απλά πράγματα τι ξέρεις/ πες μου τη νύχτα τι ονειρεύονται τα ρόδα» και η Τασούλα Επτακοίλη να τους μεταφέρει στα καθ' ημάς ως ζωή, όταν μοιραζόταν με τον σύντροφό της τις βόλτες στη λιακάδα, τον πρωινό καφέ, τις κυριακάτικες εφημερίδες, η ίδια η ζωή όμως δεν παύει, όσο και αν βιώνεται ως υπόθεση προσωπική, να συνιστά και έναν κοινό λογαριασμό. Και τη συγκλονιστική φράση της «Δεν την αντέχω αυτή την ατμόσφαιρα της προεόρτιας δήθεν ευδαιμονίας», όταν την έχει σφραγίσει για ο θάνατος του αγαπημένου της, να την γεύονταν άλλοι άνθρωποι σε χρόνο ακόμη ανέφελο για την ίδια.

Κάθε θάνατος, και πολύ περισσότερο του πιο αγαπημένου ανθρώπου, θέτει ένα βαθύ υπαρξιακό ερώτημα που αν δεν αντιμετωπιστεί – για να απαντηθεί είναι αδύνατο – με άλλης τάξεως υλικά από τα ευκόλως προ-

σφερόμενα, όπως για παράδειγμα να μουντζώνεις εκκλησίες ενώ δεν πιστεύεις, ο πόνος γίνεται ακόμα πιο οξύς και, αντί για ανακούφιση, προκαλείται μια σύγχυση που κάνει τον πόνο ακόμη πιο σουβλερό. Με «Το άλλο μου ολόκληρο» η Τασούλα Επτακοίλη συνειδητά ή ερήμην της – πιστεύουμε συνειδητά, όπως άλλωστε το υποβάλλει η λογοτεχνικότητα του βιβλίου της – προσφέρει μια ευεργεσία σε όλους εμάς τους «περιλειπόμενους». Καθώς συνειδητοποιούμε πως όλες οι «διαφυγές», είτε έχουν συγκεκριμένα ονόματα όπως αυτά του Zonars ή του Hilton είτε τη μορφή ενός ερμηνευτικού λεξικού, όταν ο πόνος είναι αβάσταχτος μεταβάλλονται σε σημάδια μιας πορείας καθαρά εσωτερικής.

Με την αγωνία επιπλέον πως όσα λέμε ή γράφουμε για τον αγαπημένο μας, ακόμη και με τις πιο βατές λέξεις, δημιουργούν για τους άλλους έναν μη αποκρυπτογραφησίμο κώδικα, ακριβώς όπως ένας αντίστοιχος κώδικας παραμένει για μας ο θάνατός του. Προσπαθώντας να τον μεταβάλουμε, για κάποια άγνωστη προς το παρόν στιγμή, σε κάτι εξερευνητέο, έστω μετρώντας σε βήματα τις αποστάσεις από τη μια άκρη του σπιτιού στην άλλη ή ξεφυλλίζοντας δεκάδες βιβλία, μίπως και στις σελίδες τους μέσα κάτι είχε ξεχαστεί που θα λάμψει σωτήρια στα μάτια μας, τώρα που κάθε επικινησία με την αντίπερα όχθη είναι τελεσίδικα αποκλεισμένη.

Τασούλα Επτακοίλη
ΤΟ ΑΛΛΟ ΜΟΥ ΟΛΟΚΛΗΡΟ

Εκδ. Πατάκη
Σελ. 192
Τιμή: 9 ευρώ

Η δημοσιογράφος Τασούλα Επτακοίλη κράτησε ένα σπαρακτικό επιστολικό ημερολόγιο απευθυνόμενο στον σύντροφό της που χάθηκε ξαφνικά και επώδυνα τον Οκτώβριο του 2014

